

ОРГАНИЗАЦИЯ И СТРУКТУРА НА РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ОРГАНИ В УНГАРИЯ

Роберт Гергели⁴⁰

Структурата на разследващите органи и системата на наказателния процес в Унгария са много сложни. Новият Закон за наказателното производство в Унгария е в сила от юли 2003 г. Преди него в страната последователно съществуваша пет различни закона, уреждащи наказателния процес. Новият закон обаче се различава съществено от предходните по своята структура и по това, че отчита международните изисквания относно правата на човека и основните свободи според Римския договор, както и според практиката на Съда по правата на човека в Страсбург.

Най-значимите промени в областта на наказателния процес, въведени с новия закон, засягат прокурора. Прокурорът стана основната движеща сила на разследването, което той може да извършва лично или чрез други лица под негово ръководство.

Разследващите органи провеждат разследването или извършват определени следствени действия самостоятелно по дела за престъпления, които сами са разкрили, за които са получили сигнал или са установили по друг начин.

1. Полиция

Основните разследващи органи в Унгария са полицейските органи. Тяхната дейност се урежда от отделен закон. Основната задача на полицията е да защитава обществената сигурност и вътрешния ред чрез предотвратяване на престъпността, наказателно преследване на извършителите на престъпления и изпълнението на други правоохранителни задачи, предвидени в закона. През 2004 г. в полицията бяха извършени структурни и организационни промени с цел подобряване на ефективността в нейната работа.

А. Организация на полицията

Централното звено на полицията в Унгария е Националното управление на полицията. То включва три главни дирекции: „Наказателно разследване“, „Обществена сигурност“ и „Управление на икономическите ресурси и администрацията“.

Главна дирекция „Наказателно разследване“ дава практически указания и насоки за работата на разследващите органи и упражнява контрол върху тяхната дейност.

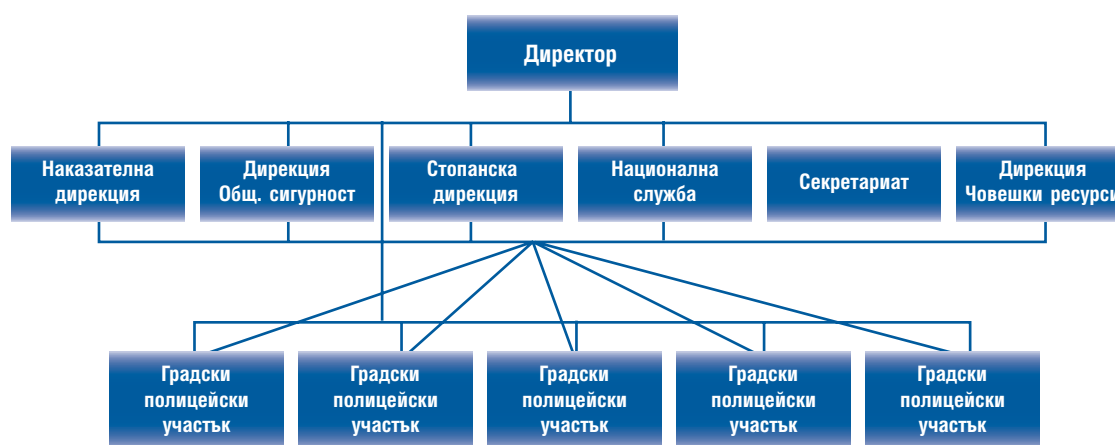
Националното бюро за разследване е подразделение на главна дирекция „Наказателно разследване“. То се занимава с разследването на тежки престъпления, като изпиране на пари, трафик на наркотици и оръжие и престъпления с международен елемент.

⁴⁰ Майор Роберт Гергели е експерт в Отдела по контрол и сигурност на Министерството на вътрешните работи на Република Унгария. Завършил е Унгарската полицейска академия и юридическия университет „Йотвьош Лоранд“ в Будапеща. Работил е като офицер за връзка в Националната полиция и в отдела за връзка и контрол на Министерството на вътрешните работи.

Част от главна дирекция „Наказателно разследване“ е и Центърът за международно сътрудничество по наказателно-правни въпроси. Всички молби за съдействие от унгарски правоохранителни органи до органи в други държави се изпращат от този център. В него се получават и молбите за правна помощ, изпратени от други страни.

Регионалните подразделения на полицията са главните полицейски управления. Те са подчинени на Националното полицейско управление. Съществуват 19 окръжни полицейски управления и полицейското управление на Будапеща. Към всяко окръжно управление има служба за наказателни разследвания, която се занимава с разследване на тежки престъпления.

Организационна структура на окръжното полицейско управление

Местните подразделения на полицията са полицейските участъци, които са подчинени на главните полицейски управления. Има 131 градски полицейски участъка, както и 22 районни полицейски участъка в Будапеща. Полицейските участъци се занимават с разследването на по-леки престъпления, като например кражби, грабежи, влизане с взлом и др.

Б. Управление на полицията

Министърът на вътрешните работи представлява полицията на заседанията на парламента и правителството, осигурява изпълнението на основната задача на полицията да охранява обществената сигурност и вътрешния ред, издава актове, с които регламентира дейностите и работата на полицията и т.н.

Министър-председателят назначава и освобождава директора на националната полиция по предложение на министъра на вътрешните работи. Кандидатът за тази длъжност задължително се изслушва и от съответната парламентарна комисия.

За полицията има отделен раздел от бюджета на Министерството на вътрешните работи.

В. Състав на полицията

В състава на полицията влизат редови полицейски служители, длъжностни лица и държавни служители. Общата численост на унгарската полиция е 38 хиляди души, от които около 8 хиляди се занимават с извършване на разследвания. Изискванията за назначаване на различните категории служители са уредени в различни закони.

Г. Отношения между полицията и органите на местното самоуправление

За създаването или закриването на полицейско управление или полицейски участък е необходимо получаването на съгласие от общинския съвет.

При назначаването на директор на полицейско управление или полицейски участък органът, който отговаря за назначаването, е длъжен да се консултира с представителния орган на съответната община. Когато става въпрос за назначаване на директор на главно полицейско управление, се изисква мнение от представителния орган на съответния окръг. При освобождаване на директор на главно полицейско управление, полицейско управление или полицейски участък съответният местен представителен орган се уведомява едновременно с уведомяването на освободеното лице.

Всички директори на регионалните и местните подразделения на полицията представят ежегоден отчет пред местния представителен орган, който отговаря за техния район на действие.

2. Други разследващи органи

В Унгария има още две групи органи, компетентни да извършват разследване по наказателни дела. На първо място това е Унгарската митническа и финансова служба, която е на подчинение на Министерството на финансите и е организирана на три равнища. Най-високото равнище в йерархията е Главна дирекция „Митническа и финансова служба“. В резултат на организационни промени нейният състав беше съществено намален. Въпреки това тя има широки правомощия и контролира дейността на всички териториални подразделения на службата.

На средното равнище се намират регионалните дирекции. Те са изградени в съответствие с европейските стандарти и териториалната им компетентност съответства на делението на Европейския съюз на региони. Регионалните дирекции се занимават с въпроси, свързани с митата и акцизите, и упражняват контрол върху работата на подчинените им служби.

На най-ниското равнище в йерархията са митническите служби по границите и във вътрешността на страната, районните акцизни центрове и службите за разследване. След присъединяването на Унгария към Европейския съюз границите на страната със Словения, Австрия и Словакия станаха вътрешни граници на Съюза, което наложи съкращаване на служителите по тези гранични пунктове.

Втората група държавни органи, компетентни да извършват разследване на престъпления, са органите на Унгарската гранична служба. До 2005 г. тази служба беше част от въоръжените сили, но с решение на парламента тя беше преобразувана в правоохранителен орган. Унгарската гранична служба получи правомощия да извършва разследвания през 1997 г., но тези правомощия се ограничават само до пет вида престъпления: незаконно влизане и престой в Унгария, оказване на съдействие за незаконен престой в Унгария, трафик на хора, унищожаване и повреждане на митнически знаци и подправка на официални пътнически и транспортни документи. Общата численост на Унгарската гранична служба е около 12 хиляди души, но само 400 от тях се занимават с разследвания. Цялата организация включва централното управление на Унгарската гранична служба и 10 дирекции, разположени по границите на страната. Според някои експерти граничната служба следва да стане част от полицията, но предвид необходимостта от засилване на контрола по границите, подобно решение следва да бъде внимателно обмислено.